

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«СУЧАСНА НАУКА: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ,
ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ»**

(24-25 грудня 2021 р.)

Івано-Франківськ
2021

УДК 001"313"(063)
С 91

С 91 Сучасна наука: світові тенденції, технології та інновації. Матеріали науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 24-25 грудня 2021 р.). – Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2021. – 148 с.
ISBN 978-617-7640-96-6

У збірнику представлені матеріали науково-практичної конференції «Сучасна наука: світові тенденції, технології та інновації». Розглядаються загальні питання архітектури, біологічних наук, державного управління, історичних, географічних, політичних наук та інші.

Збірник призначений для науковців, викладачів, аспірантів та студентів, а також для широкого кола читачів.

УДК 001"313"(063)

ЗМІСТ

АРХІТЕКТУРА ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Аравідова Сен-П.Г.

НЕВЗАЄМОЗАЄМНИЙ ТОКЕН (NFT)
ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА,
АБО ЧИ МАЄ КРИПТОВАЛЮТА МАЙБУТНЄ 8

Варивончик А.В.

СУЧАСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА
У ВИШИВЦІ 12

Кривов'яз М.Ю.

АРХИП ІВАНОВИЧ КУЇНДЖІ ТА ЙОГО
ТВОРЧИЙ ВНЕСОК У РОЗВИТОК ЖИВОПИСУ 14

Патрон І.В.

МІСЯ КІНО В СУЧАСНОМУ СВІТІ 17

Сердюк О.С.

РОЗРОБКА ТВОРЧОЇ КОЛЕКЦІЇ ПРЕТ-А-ПОРТЕ
В РОМАНТИЧНОМУ СТИЛІ
З ЕЛЕМЕНТАМИ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ 20

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Кравченко О.А.

УРБАНІЗАЦІЯ ЯК ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА
ТА ЇЇ НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ 23

Скочиляс Л.М.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГЕННОЇ ІНЖЕНЕРІЇ 25

ГЕОГРАФІЧНІ НАУКИ

Крамаренко О.Ю.

ОСОБЛИВОСТІ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ 29

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Васильковський О.Т.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ
СУТНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ 33

Драпогуз М.А.

АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ
PUBLIC VALUE GOVERNANCE В РЕАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ
ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ПОЛІТИК УКРАЇНИ 36

Кочерга О.П.

РОЗВИТОК ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ВТІЛЕННЯ
РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ 39

Натолока Ю.В.

ВИКОНАВЧА ВЛАДА ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ 42

Парашенюк М.О.

СУТНІСНІ АСПЕКТИ ЦІННІСНИХ ЗАСАД
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ 44

Прийменко І.І., Щегініна Т.О.

МУНІЦИПАЛЬНА ВАРТА: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ 47

Савченко А.В.

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ПРИНЦИП НАДАННЯ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ 49

Хмелюк В.С.

НАУКОВІ ІННОВАЦІЙНІ ЦЕНТРИ
ЯК ПОТЕНЦІАЛЬНИЙ ГЕНЕРАТОР ВИКОНАННЯ
ДЕРЖАВНИХ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ В УКРАЇНІ 52

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Маркіна Л.А.

ІННОВАЦІЇ В АРХЕОЛОГІЇ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 55

Пшемицька Є.О.

РОБІТНИЧИЙ ФОЛЬКЛОР НА ШПАЛЬТАХ
ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ ДОНЕЧЧИНИ ТА ЛУГАНЩИНИ
У 1943–1945 РР. 60

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Дубровіна І.В.

ЕКСПЕРТИЗА СУЧАСНИХ НАУКОВИХ АРТ-ДЖЕРЕЛ:
КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ 64

Пшемицька Є.О.

*кандидат історичних наук, старший викладач,
Донецький національний університет імені Василя Стуса*

РОБІТНИЧИЙ ФОЛЬКЛОР НА ШПАЛЬТАХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ ДОНЕЧЧИНИ ТА ЛУГАНЩИНИ У 1943–1945 РР.

Тема Донеччини та Луганщини в роки Другої світової війни, зокрема культурного життя, висвітлена в ряді робіт як радянських істориків, так й у сучасній українській історіографії. Варто зазначити, що увага дослідників зосереджується переважно саме на післявоєнному відновленні, період 1943–1945 рр. розглядається побіжно. Однак цей період є надзвичайно важливим, адже в країні ще продовжувалась війна, і радянський уряд розумів необхідність переглядати політику в країні, повертати не лише території та підприємства, а й людей. Унікальним джерелом для реконструювання світогляду та настроїв населення Донеччини та Луганщини за досліджуваній період є робітничий фольклор представлений частівками, приказками, байками, піснями, що друкувались не лише у тематичних збірниках («Поет душа шахтерская: песни, сказы, частушки, пословицы, поговорки»), «Шахтерские сказы: сказы, легенды»), а й у періодичних виданнях. При використанні робітничого фольклору як джерела, варто мати на увазі цензуру, яка застосовувалась до усної народної творчості. Критичне ставлення до матеріалів, які друкувались у пресі, та співставлення даних з іншими доступними відомостями дозволили повноцінно використати даний тип джерела для висвітлення теми.

Мета – дослідити робітничий фольклор на шпальтах періодичної преси Донеччини та Луганщини у 1943–1945 рр. Дотримуючись принципу історизму, географічні межі дослідження будуть охоплювати Донецьку та Луганську області України, станом на 1939–1945 рр. – Сталінську та Ворошиловградську області УРСР, які доцільно розглядати як український Донбас.

Для досягнення мети дослідження були використані фонди Державного архіву Донецької області (далі ДАДО), Державного архіву Луганської області (далі ДАЛО), Центрального державного архіву громадських об'єднань України (далі ЦДАГО України).

Донбас став одним з перших регіонів СРСР, в якому була відновлена радянська влада після нацистської окупації. Починаючи з вересня 1943 р. разом з реєвакацією розпочався процес відновлення культурного життя.

На жовтень 1944 р. в УРСР видавалося 852 газети. З них 11 республіканських і 33 обласних, щоденний наклад газет всіх типів становив 2 млн. 620 тисяч примірників. Це складало близько половини довоєнного тиражу [11, с. 47]. У травні 1944 р. у Ворошиловградській області працювала 1 обласна, 2 міських та 33 районних газети, поновили роботу багатотиражки. Проте післяокупаційні труднощі сприяли створенню лімітів на газети, наприклад, у Сталінській області ліміт на газету «Правда» становив 5000 примірників, «Известия» – 500, «Комсомольская правда» – 200, «Радянська Україна» – 8000, «Советская Украина» – 4000, «Соціалістичний Донбас» – 8000 [3, арк. 4; 4, арк. 16; 5, арк. 4; 13, арк. 17]. Однією з найбільш популярних регіональних газет була «Социалистический Донбасс», наклад якої на кінець 1945 р. становив 15000 екземплярів [6, с. 72–73].

До війни регіон вважався «Всесоюзною кочергаркою», «вітриною соціалізму». Героїзація шахтарської праці та інтернаціоналізм залишилися основою, фундаментом радянського культурного сценарію для регіону, і з 1943 р. увага також приділялась глорифікації подій війни та темі відбудови. Саме тому робітничий фольклор займав важливе місце, разом із фронтовим, в ідеологічних цілях радянської влади. До збирання фольклору війни закликали вчителів, працівників будинків народної творчості, письменників. Так, письменник та критик Левитський А.В. (псевдонім – Ключья) в своїй статті «Мистецтво відроджуваного Донбасу» зазначав, що збирання фольклору проходить важко й мало пишуть про Донбас [12, с. 72, 171, 200].

Найчастіше героями фольклору ставали шахтарі, в центрі уваги був їхній побут, праця, байки про підземного духа на ім'я Шубін. У періодичній пресі Донбасу друкували шахтарські приказки – «Видать издалека сколько нарубал уголька», «Молодцу и вода не беда – на воду не будет кивать никогда» [7], «Помни наказ горняка и горнячки: меньше раскачки, больше откачки» – призыв», «Камеронщик заезаается – подшипник нагревается», «Чтобы начос не был перегружен»; будівельні приказки – «Назвался плотником – будь трехсотником, а выполнишь пятсот – еще больше будет почет» [10]; частівки, пісні.

Однією з головних тем шахтарської частівки стало відродження регіону:

Я в колхозе под Полтавой
Шла в бригаде звеньевой.
А теперь я режу лаву,
С обушком хожу в забой [2, арк. 138].

З'являлись нові прислів'я: «Новичок шахту полюбит – шахта его приголубит» [2, арк. 150]. Імовірно це був так званий псевдофольклор, створений на замовлення. Псевдофольклор також представляє

джерелознавчу цінність, адже він відображає саме ті події і факти, які, на думку радянської влади, створювали найбільший резонанс у свідомості пересічних людей [1, с. 59].

Варто зазначити, що великою популярністю серед робітників в регіоні, як і напередодні війни, користувались багатотиражки, що пояснювалось концентрацією усіх сфер життя населення навколо містоутворюючих підприємств, зручністю розповсюдження видань. Багатотиражки орієнтувались на запити робітників: висвітлювали успіхи підприємств, новини заводу чи шахти тощо. Окрім інформаційної функції багатотиражки мали значний виховний, ідеологічний потенціал: насаджувався дух колективізму та корпоративізму, робітники уособлювали себе з професією, відстоювали інтереси свого підприємства. Переважно на шпальтах багатотиражок, в окремих рубриках «Гумор», «Беседи про Донбасс веде шахтер Тарас», «Крокодил на шахтах» в іронічній, саркастичній формі протягом 1943–1945 рр. буде з'являтися критика керівництва виробництв, установ, піднімалися теми важкого побуту робітників: 1) «Черные простыни (бывшие белые), как новшество, применяются в общежитиях шахтоуправления № 2 Ирмино, треста «Сергоуголь». Окрашиваются простыни механически: 2-3 месяца их не стирают, и полотно само собой становится чернее сажи»; 2) «Новое средство от клопов изобретено в общежитии шахты № 36 того же треста. Клопов морят... презрением: на них не обращают никакого внимания, что для клопного самолюбия весьма обидно»; 3) «Как сидеть, не имея ни стульев, ни табуреток? – интересную лекцию на эту тему прочтет на днях в нарядной начальник шахты № 6 Максимовка тов. Оридорога. Вход свободный» [11]; 4) «Начальником считается, но делом плохо занимается, с рабочими плохо обращается и в выраженьях не стесняется, частенько пьяным напивается. Как его фамилия называется? – загадка (товарищи шахты № 3-3 бис прислали правильный ответ и получили «крокодилью» благодарность)» [9]. Слід зазначити, що подібні рубрики хоча й існували у довоєнній практиці багатотиражок, але сатира на побутові теми стала віянням саме періоду відновлення регіону.

Отже, протягом 1943–1945 рр. на Донбасі окрім фронтової тематики в усній народній творчості, розповсюдженим був також робітничий фольклор. Основними темами були: героїзації шахтарської праці, відновлення регіону, критика керівництва виробництв та установ, сатира на важкі побутові умови робітників. Слід зазначити, що значна частина фольклору, який друкувався на шпальтах періодичних видань регіону протягом 1943–1945 рр. являла собою псевдофольклор. Для радянської влади важливо було відновити контроль над регіоном, робітничий фольклор став одним із інструментів політики на Донеччині та Луганщині, завдяки якому формувався специфічний культурний простір

в регіоні, який виконував не лише довоєнні функції вітрини радянськості та «всесоюзної кочегарки», але й «локомотиву відродження».

Список використаних джерел:

1. Грідіна І.М. Духовне життя населення України в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.). Донецьк : ДонНУ, 2010. 419 с.
2. ДАДО, Ф.Р.5827.Оп. 1. Спр. 355. 9 арк.
3. ДАЛО, Ф.П-179. Оп. 1. Спр. 228. 41 арк.
4. ДАЛО, Ф.П-179. Оп. 1. Спр. 243. 25 арк.
5. ДАЛО, Ф.П-179. Оп. 1. Спр. 372. 46 арк.
6. Ляшенко Г.П. Успіхи культурного будівництва в Донбасі в післявоєнні роки (1943–1950 р р.). Донецьк, 1968. 90 с.
7. Правда. Выездная редакция в Донбассе (г. Кадиевка). 1944. 21 июля.
8. Правда. Выездная редакция в Донбассе (г. Кадиевка). 1944. 4 сентября.
9. Правда. Выездная редакция в Донбассе (г. Кадиевка). 1944. 2 октября.
10. Правда. Выездная редакция в Донбассе (г. Кадиевка). 1944. 7 октября.
11. Пресса Украинской ССР периода Великой Отечественной войны. Ленинград, 1984. 79 с.
12. Проценко Є.О. Культурні процеси на Донбасі в роки Другої світової війни / За ред. проф. І.М. Грідіної. Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2020. 280 с.
13. ЦДАГО України. Ф. 1. Оп. 70. Спр. 162. 122 арк.